

sretat ćemo dobro nam poznate likove, ali ne na pozornici već u prostorima njihova vlastita života, osjetit ćemo puls grada koji je Držić tako umješno uveo u svoje komedije. Upravo tumačenje fikcije dokumentiranom zbiljom daje Držićevu

opusu onaj dodatni interpretativni stimulans kojim se iznova podcrtava autorova genijalnost. Zalazeći u Držićevu godinu (2008.) kroatistička je znanost u knjizi Slavice Stojan dobila izvrstan poticaj za nova čitanja Držića.

Ines Srdoč-Konestra

NOVI PRISTUPI GERVAISU

DRAGO GERVAIS, ZBORNİK RADOVA

(Liburnijske teme, knjiga 16, Katedra čakavskoga sabora Opatija i Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Opatija – Rijeka, 2007.)

Knjiga je trag u vremenu, znamen o mišljenome, osjećanome i proživljenome. Zbornici na poseban način prate i doznaju neki tematski trag. U posljednje vrijeme učestalo je tiskanje zbornika uz obljetničke skupove značajnika, njima u čast i priznanje a budućima kao učilišni izvor i ilustracija plodova profesionalnoga uloga i postignuća.

Zbornik tekstova sa skupa posvećenoga minulome ali neumrlome Gervaisu održanoga 23. travnja 2004. godine u Opatiji o stotoj obljetnici njegova rođenja (1904. – 2004.) vrijedan je prinos *žerveološkome* književnopovijesnome interesu. Taj kolokvij zajednički su organizirali Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Povijesno društvo Rijeka i Katedra Čakavskoga sabora Opatija. S obzirom da je Zbornik tiskan i predstavljen 2007. godine,

znakovito se poklopio i drugi obljetnički povod: pedeseta godišnjica Gervaisove smrti (1957. – 2007.). Tako je ukoričenim tragom toga opatijskoga kolokvija – odloženim tiskanjem – simbolički objedinjena biografska pjesnikova putanja.

Drago Gervais, (Carolus Iulius Oscar Gervais) nadasve pjesnik antejskih motiva, humorno-melankoličnih minijatura, pripovjedač, historiograf i povjesnik, jedan od osnivača Povijesnoga društva Rijeke, i pokretača Riječke revije, ravnatelj i intendant riječkoga kazališta, komediograf, polemičar, pravnik po struci, umjetnik po vokaciji i zovu očinske sklonosti za estetsku gestu, za glazbenu frazu, za umjetnički odgovor na svakodnevicu – nije tek prigodničarski atraktivan. Uglazbljen, deklamiran, uprizoren (*Duhi i Karolina Riječka* kultne su riječke predstave!), citiran, osporavan i hvaljen

ali neupitno popularan i nadasve voljen od njegove Liburnije, Gervais je književna činjenica koju svaki književnokritički naraštaj iznova komentira. Rekli bi: kontekstualizira.

Iz uvodnih riječi urednica Zbornika Ines Srdoč-Konestre i Marije Trinajstić valja navesti:

(...) *Danas kada u rukama držimo Zbornik radova njemu posvećen, otklonjena je primisao da naše vrijeme ne može progovoriti o Gervaisu kroz vlastitu vizuru. (...) Nove generacije istraživača (...) iznova čitaju poznati opus. Nadamo se ovim Zbornikom pridonijeti u jednom novom i drugačijem iščitavanju Gervaisa.*

Da ne bude samo dio formule završetka ovoga prikaza, valja se nadovezati na citiranu nakanu urednica Zbornika i potvrditi ostvareni doseg tiskanih priopćenja. Svrha je postignuta i Zbornik lepezasto podaruje zanimljive i mahom inovativne pristupe Gervaisu.

Na dvjestotinjak stranica raspoređeno je četrnaest tekstova različite duljine i interesnoga polja. Uredničkom upornošću i trudom tiskana su skoro sva priopćenja s Kolokvija pri čemu (usp. *Program Kolokvija*, str.129) koncepcijsku je teškoću predstavljalo grupiranje tekstova. Rješenje je ponuđeno kombiniranjem recenzentskoga i genološkoga pristupa s obzirom da su neki tekstovi pisana inačica priopćenja sa skupa o Gervaisu te nisu opremljeni dodatnim uzusima filološkoga akademskoga poddiskursa i tzv. specijaliziranoga znanstvenoga stila. Tako je Zbornik "raslojen" na četiri skupine priloga: prva sadrži 9 tekstova i karakterizira ih više-manje dosljedno provedena

znanstvenoistraživačka aparatura i akademska "ikonografija" te su kategorizirani uobičajenim uskoznanstvenim žanrovima pri čemu valja sa zadovoljstvom zamijetiti da su tekstovi mladih autor(ic) ocijenjeni izvrsnima (Sanjin Sorel, *Trivijalizam Gervaisova pjesništva*, Vjekoslava Jurdana, *Znak autora u liku*, Jasna Gržinić, *Gervais i Kompanjet: s posebnim osvrtom na smijeh*, Sanja Holjevac, *Frazeologija Gervaisove komedije Duh*). U tome bloku tekstova vrijedan prinos nude i Petar Strčić, *Politička komponenta u djelu Draga Gervaisa*, Irvin Lukežić, *Karolina Riječka između stvarnosti, književnosti i urbane legende*, Estela Banov, *Tekst, tekstura, kontekst i intertekst poezije Drage Gervaisa*, Diana Stolac, *Gervaisov Palmin list* i Duško Wölfl, *Biblioterapijska vrijednost pjesama Drage Gervaisa u poremećajima izazvanima pijenjem alkohola (u alkoholologiji)*.

Drugi blok čine tekstovi Branka Kukurina, *Drago Gervais – varijetet ili standard* i urednice Ines Srdoč-Konestre, *Drago Gervais – urednik i suradnik Riječke revije*. Na njih se odnosi prethodna napomena o formalnoj distinkciji u odnosu na tekstove prvoga bloka – nisu doradivani ni recenzirani no time im nije umanjena zanimljivost i vrijednost.

Treći je blok ponudio one tekstove koji su u međuvremenu od Kolokvija do Zbornika inicijativom svojih autora drugdje objavljeni ali je uredništvo Zbornika držalo potrebnim da se "reprezentiraju". Riječ je o tekstovima Milorada Stojevića, *Poezija Drage Gervaisa u kontekstu hrvatske književnosti/ poezije tridesetih godina XX. stoljeća*, Jože Skoka, *Gervaisove čakavske i Pavićeve kajkavske*

minijature u hrvatskom pjesništvu i Josipa Krajača, Karolina Riječka – Judita modernog vremena (Usporedna raščlamba).

Četvrti, zadnji blok nazvan *Prilozi* donosi ranije objavljivanja sjećanja Gervaisove nećakinje, dr. Vesne Tomašić, s mnogo slikovnog dodatka čime je Zbornik nadišao vizualno-grafičku suhoparnost. Prednja korica Zbornika prigodno i inventivno prati koncepciju ilustrativne maštovitosti pretiskom karakterističnoga crteža (karikature) Gervaisova profila, autora Antuna Žunića. I naizgled zanemari-va ali urednički dosjetljiva jest i s kraja Zbornika (str.190) dometnuta fotografija sudionika Kolokvija o Gervaisu kao znamen prošloga vremena, element "razgovornosti", dokument s onu stranu meta-jezika znanosti.

Zaključimo: što je polučila još jedna znanstvena "diskusija" o čakavskome bardu Gervaisu?

Autorska ishodišta nabrojanih tekstova različita su: socijalnopolitička, jezična, jezičnostilistička, književnokritička, književnopovijesna, popularnoznanstvena, kroničarska. Nadalje, unutar navedenih domena autori su rabili individualiziranu (ili subjektivno prerađenu) tzv. znanstvenu ili znanstvenopopularnu retoriku te se razlažu na one

vrijednosno neutralnije, s naporom da podupru izlaganje argumentacijom, segmentiranim analitičkim "čitanjem" Gervaisa i elementarnim uzusom kritičke diskursne analize koja priručno definira polazišne termine i ciljeve i na esejizmu naklonjene pristupe koji podrazumijevaju svoja polazišta i zabašuruju metodološki hijat kojim se hoće i neće demistifikacija žerveističke "slike svijeta". Pa na jednome kraju Zbornikom ponuđene palete kritičkoga vrednovanja s podosta paušalnih, nepreciznih kvalifikacija stoji nedvosmisleni hvalospjev (Skok), na drugome, udaljenome kraju "postmoderna skepsa" u doseg i estetske strategije "prohodne i lukave" Gervaisove lirike (Stojević) odnosno lirike "osrednjih literarnih dometa" (Sorel).

Antejska nostalgija predmetnotematski i izričajno iz vremena mladoga Gervaisa i u kontekstu zatečenoga čakavskoga lirskoga topologyona zasigurno je stalni izazov procjeni Gervaisova mjesta u zavičajnome književnome nasljeđu.

Kako se ovim Zbornikom potvrđuje, nije lirika jedino ni dominantno Gervaisovo interesno polje – metodološka i interesna šarolikost kritičkih pristupa Gervaisu dobrodošao je poziv na daljnji dijalog.

Danijela Bačić-Karković